

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kansallisen oppijanumeron käyttö oppimisen ekosysteemissä – kohti yhteisiä ratkaisuja

Laura von der Hagen
Synergiaryhmä 15.11.2023

Sisältö

- Kansallisen oppijanumeron mahdollisuudet
- Miten oppijanumeroa käytetään varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen ekosysteemissä?
- Miten oppijanumeroa käytetään korkeakoulutuksen ekosysteemissä?
- Haasteet ja askelet kohti ratkaisuja

Kansallisen oppijanumeron käyttö oppimisen ekosysteemissä

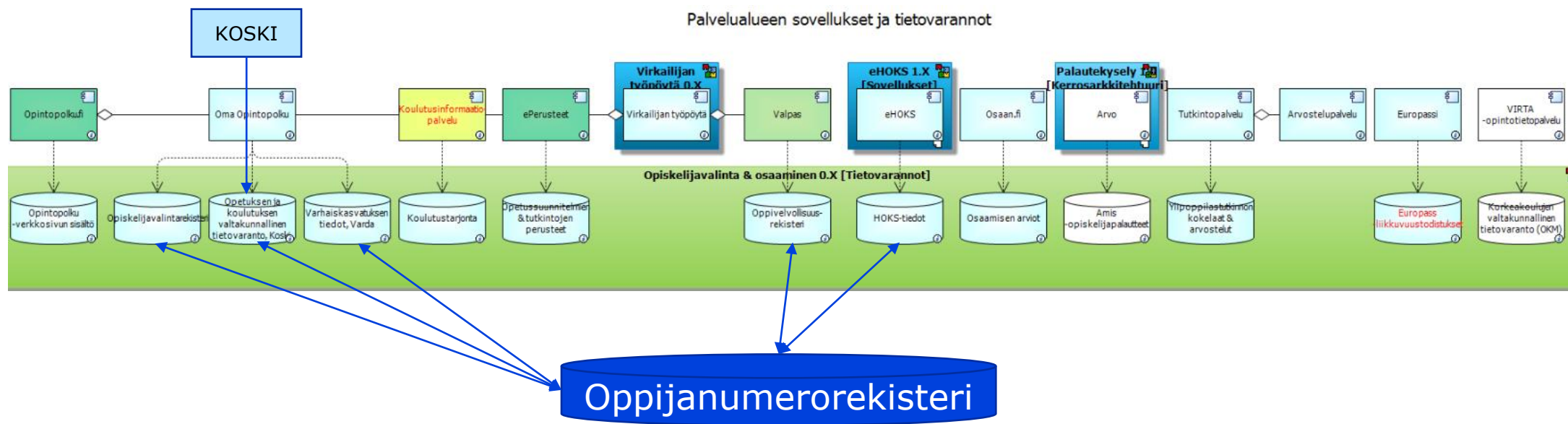
Miksi se on tärkeää

- Henkilön yksiselitteinen yksilöiminen ja ydinidentiteetin muodostuminen jatkuvan oppimisen ekosysteemissä
- Kaikilla ei ole henkilötunnusta
- Henkilötunnusta ei aina voi käyttää

Missä oppijanumeroa esimerkiksi käytetään

- Tunnistuksenvälityspalveluissa (MPASSid, Digivisio)
- Ristiinopiskelupalvelussa
- KOSKI-luovutuspalvelussa
- Valtakunnallisissa tietovarannoissa (KOSKI, Varda, opiskelijavalintarekisteri)
- Kaikkialla, missä oppijan yksilöinti on rekisterinpitäjän harkinnan mukaan välttämätöntä eikä henkilötunnusta voida tai haluta käyttää

Opiskelijavalinnin palvelut

Oppijanumeron rooli varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa

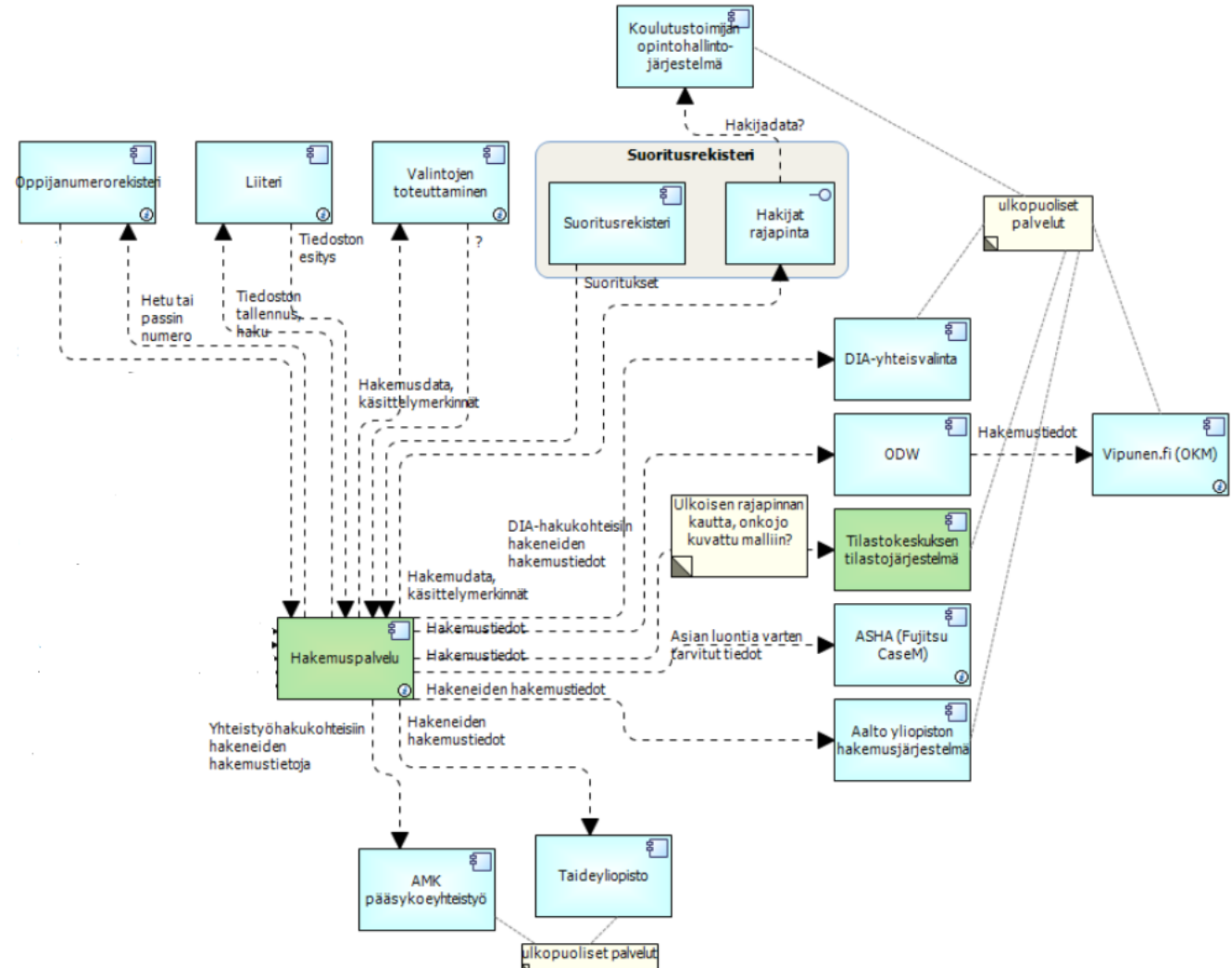
- Oppijannumero on **pakollinen tieto** Opetushallituksen ylläpitämässä valtakunnallisissa tietovarannoissa sekä MPASSid-tunnistuksenvälityspalvelussa.
- Oppijan lisäys tietovarantoon tapahtuu joko hetulla tai oppijanumerolla.
- Jos lisäys tehdään hetulla, palvelu generoi oppijalle oppijanumeron.
- Jos hetua ei ole tai sitä ei haluta käyttää, generoidaan **ensin** oppijannumero

1. Hakija jättää hakemuksen
2. Virkailija käsittelee hakemuksen
 1. Tuplahenkilötarkastus
 2. Yksilöinti
3. Hakijalle muodostuu oppijannumero

1. Virkailija syöttää perustiedot
 1. Tuplahenkilötarkastus
 2. Yksilöinti
2. Oppijalle muodostuu oppijannumero
3. Oppijannumero tallennetaan lähdejärjestelmään (opintohallinto, IdM)
4. Oppija lisätään tietovarantoon oppijanumerolla

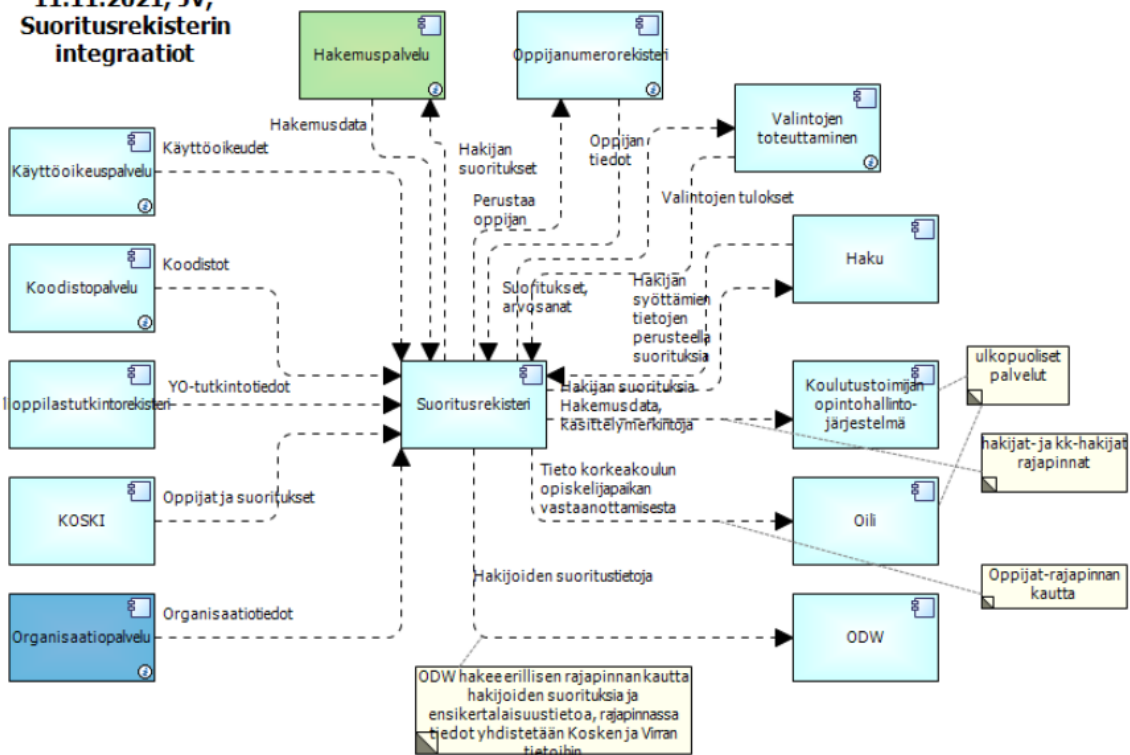
Oppijanumeron rooli korkeakoulusektorilla

- Oppijanumero on pakollinen tieto OPH:n tietovarannoissa
 - Opiskelijavalintarekisteri ja siihen liittyvät sovellukset ja palvelut
 - KOSKI-luovutuspalvelu
- Oppijanumero voidaan hakea OPH:n rajapinnoista
 - ONR-rajapinta
 - Sure-rajapinnat
 - KK-hakijat ja hakijat –rajapinnat ym.

Suoritusrekisterin integraatiot

11.11.2021, JV,
Suoritusrekisterin
integraatiot

Lähde: [https://wiki.eduuni.fi/display/OPHPALV/3.7+Opiskelijavalinta+ja+osaaminen#id-3.7Opiskelijavalintajaosaaminen-Suoritusrekisteri0.X\[Sovellusintegraatiot\]](https://wiki.eduuni.fi/display/OPHPALV/3.7+Opiskelijavalinta+ja+osaaminen#id-3.7Opiskelijavalintajaosaaminen-Suoritusrekisteri0.X[Sovellusintegraatiot])

Miksi oppijanumeron käyttö toimii hyvin perus- ja toisella asteella?

- Oppijanumerorekisteri (ONR) on OPH:n tietovarantojen keskitetty henkilörekisteri
 - Integraatiot ONR:n ja OPH:n muiden tietovarantojen välillä
 - Henkilötietojen master ONR:ssä
 - Oppijanumero- ja OID-muutokset eivät rikkovia, viittaukset masterhenkilöön toimivat, vastaavasti väärä OID ei toimi
 - Käyttäjille tarjotaan herätteitä puutteista ja virheistä sovelluksen puolella, suorilla linkeillä pääsy ONR:iin
- Oppijanumero on pakollinen tieto mutta hetu toimii sen rinnalla
- Hetuttomia on vähemmän kuin korkea-asteella, "hallitumpi liikkuvuus?"
- Integroitavia järjestelmiä on vähemmän kuin korkea-asteella

Tunnistettuja haasteita

1. Oppijanumeron generointi uusille oppijoille/opiskelijoille
2. Muutostietojen hallinta
3. Hetuttomien prosessi
4. Muuta, mitä?

1. Oppijanumeron generointi uusille oppijoille/opiskelijoille

- Korkeakouluilla **erilaisia järjestelmiä** ja rekistereitä
 - Opintohallintajärjestelmät (Peppi, Sisu), IdM-järjestelmät, Hakujärjestelmät (useita), VIRTAREKISTERI, HR-järjestelmät (useita)...
- OPH:lla **useita eri rajapintoja** korkeakoulujen käyttöön
 - ONR-rajapinnat, kk-hakijat, hakijat...
- Korkeakouluja **erilaisia käytäntöjä** oppijanumeroiden hakuun

Integraatiot ONR-rajapintoihin

- Peppi: konfiguraatio tehty: Centria, Diakonia, Hämeen amk, Itä-Suomen amk, Kaakkois-Suomen amk, Lab-amk, Lapin amk, Lapin yo, Laurea, Metropolia, Oulun amk, Satakunnan amk, Savonia amk, Seinäjoen amk, Humak, Tampereen amk, Vaasan amk, Vaasan yliopisto, YH Novia
- Sisu: toteutus kaikille jäsenille työn alla
- HR-järjestelmät (suppeat tiedot): Tampereen yo, Hämeen amk, Vaasan amk
- Erilaisia käytäntöjä sen suhteen, haetaanko oppijanumero hetuttomille vai ei

2. Muutostilanteiden hallinta

- ONR-rajapinta palauttaa muutostiedot, mutta niiden huomioimisessa on korkeakoulukohtaisia eroja
- Esimerkkejä muutoksista ONR:ssä:
 - hetu muuttuu
 - nimi muuttuu
 - kotiosoite ja/tai kotikunta muuttuu
 - sukupuoli muuttuu
 - kansalaisuus muuttuu
 - oppijanumero muuttuu
- Lisäksi hetuton voi saada hetun

Ei huomioida tällä hetkellä (ONR-integraatiot Peppi/Sisu)

- Hetumuutokset
- Sukupuoli
- Kansalaisuus
- Äidinkieli
- Oppijanumeromuutokset???
- OPH on esittänyt ettei sukupuolta, kansalaisuutta ja äidinkieltä koskevia muutoksia jatkossa luovutettaisi rajapinnasta

Oppijannumero muuttuu

- Hetullisen oppijannumero ei lähtökohtaisesti muutu
 - Hetun vaihtuessa uusi hetu päivittyy oppijan tietoihin automaattisesti, kun muutos on viety väestötietojärjestelmään
 - Jos uusi hetu lisätään oppijanumerorekisteriin ennen sen automaattista päivittymistä, voi syntyä kaksi oppijannumeroa samalle henkilölle (esim. virkailija lisää KOSKEen tai hakija hakee opintopolussa uudella hetulla)
 - Testihetullinen toimii kuten hetuton oppija
- Hetuttoman oppijannumero voi muuttua, kun
 - Luodaan uusi oppija hetulla sen sijaan että päivitetäisiin oppijan tietoja
 - Linkitetään kaksi oppijaa, joilla on molemmilla etuudestaan yksilöity oppijannumero, joista vain toinen voi jäädä voimaan

3. Hetuttomat

- Hetuttomille muodostuu helposti uusi OID jokaisessa ONR-tuonnissa
- Hetuttomien muutostenhallinta merkittävä haaste
 - Korkeakouluilla saattaa olla eri oppijanumero samalle henkilölle
 - Prosessit hetun lisäämiseen oppijanumerorekisteriin manuaalisia ja vaihtelevat
 - Järjestelmissä samalla henkilöllä saattaa olla useampi oppijanumero (hetullinen ja hetuton)
 - Duplikaattinäkömää hidas ja oppijoiden yhdistämiseen ei aina riittävästi tietoja (mm. mihin korkeakouluihin liittyy)
 - Hetuttoman oppijan tietoihin ei aina pääsyä jos oppija tuotu ONR-rajapinnasta ja yksilöity
 - Oppijanumerorekisteriin jää yksilöimättömiä oppijoita
- Korkeakouluista esitetty toivetta, että yksilöidylle hetuttomalle oppijalle voisi päivittää hetun lähdejärjestelmästä muutosrajapinnan kautta oppijanumerorekisteriin

Kohti yhteisiä ratkaisuja...

Mitä jos oppijannumero generoitaisiin aiemmassa vaiheessa?

- "Monissa prosesseissa on niin, että meillä on henkilöstä prosessin alkupuolella enemmän tietoa kuin prosessin loppupuolella. Esimerkiksi hakijasta kysytään hakulomakkeella yleensä enemmän tietoa kuin mitä hakijasta loppujen lopuksi tallennetaan opiskelijarekisteriin. Niinpä kaksoishenkilötarkistuskin on monissa prosesseissa mielekästä suorittaa mieluummin prosessin alkupuolella kuin loppupuolella."

Oppijanumeron generointi itsepalveluna tai keskitetysti?

- "ei opiskelijarekisteerin palikka vaan käynti keskusjärjestelmässä ennen uuden oppijanumeron luontia, mieluummin itsepalvelu, josta henkilö saisi itse haettua itselleen oppijanumeron ja itse välittää sen"
 - -> Identiteetin (oppijanumeron) luonti itsepalveluna lompakkoon (lakimuutos?)
- Keskitetty ratkaisu, esim. Digivisio, joka jakaa tiedot keskitetysti korkeakoulujen järjestelmiin ja rekistereihin
- eIDAS-tunnisteen hyödyntäminen hetuttomien yksilöivänä tietona

Ennakkokysymykset

- Missä tilanteissa oppijanumero voisi toimia yksilöivänä tunnisteena?
- Kenelle oppijanumero haetaan ja kenelle se voitaisiin vielä hakea?
- Missä vaiheessa oppijanumero haetaan hetullisille ja hetuttomille ja millä prosessilla? Lisätäänkö kk:n rekisteriin lisätty hetuton henkilö saman tien oppijanumerorekisteriin vai odotetaanko, että henkilö saa hetun?
- Miten hetullisten ja hetuttomien muutostietoja ylläpidetään, miten tiedot haetaan oppijanumerorekisteristä ja miten ne päivitetään oppijanumerorekisteriin? Miten toimitaan, kun hetumuutos tulee korkeakoulun tietoon?
- Minkälaisia yhteisiä ohjeistuksia ja järjestelmämuutoksia tarvitaan, jotta oppijanumeron käyttö helpottuisi?

Työpajatyöskentely

- Ohjeistus
- Hetuttomien oppijoiden oppijanumeron haku ja muutostenhallinta
 - Yhteiset ohjeistukset
 - Prosessimuutokset
 - Järjestelmämuutokset
 - Muut muutokset (mm. lainsäädäntö)